

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ : ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง

ผู้เขียน : นางสาวลักษณ์ ชัยอนันต์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วราภา คุณาพร	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. ไพบุลย์ สุทธสุภา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คุณหญิง ฌ ลำปาง	กรรมการ
อาจารย์ ดร. ณรงค์ศักดิ์ จันทน์นวล	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางกายภาพ สังคม เศรษฐกิจ และจิตวิทยา กับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง ตลอดจนปัญหาและแนวทางในการพัฒนาส่งเสริมการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพัน

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปาง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ของจำนวนเกษตรกรทั้งหมด 1,636 คน

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันมีอายุเฉลี่ย 44.82 ปี มีการศึกษาระหว่างชั้นประถมปีที่ 4 ถึงปีที่ 6 มีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตในระดับปานกลาง ระยะทางจากแหล่งผลิตถึงโรงงานเฉลี่ย 44.98 กิโลเมตร สำหรับประสิทธิภาพการผลิตเฉลี่ย 5.89 ปี มีรายได้สุทธิจากการขายมะเขือเทศเฉลี่ย 9,799.15 บาทต่อฤดูกาล พื้นที่ปลูกมะเขือเทศเฉลี่ย 2.03 ไร่ มีการใช้แรงงานในครัวเรือนปลูกมะเขือเทศเฉลี่ย 2.84 คน และได้รับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตรจากบุคคลในครอบครัว

ระดับแรงจูงใจด้านตลาดและราคาอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีแรงจูงใจด้านตลาดและราคามากที่สุดในประเด็น การปลูกมะเขือเทศส่งโรงงานสามารถขายได้แน่นอนเพราะบริษัทจะต้องรับซื้อ ส่วนความเชื่อถือที่มีต่อตัวแทนเกษตรกร พบว่ามีความเชื่อถือต่อตัวแทนในระดับสูง โดยจะเชื่อถือมากที่สุดในประเด็นการให้บริการความสะดวกในการให้คำแนะนำการปลูกแก่สมาชิกเท่าเทียมกันทุกคน สำหรับความเชื่อถือที่มีต่อบริษัทอยู่ในระดับปานกลาง โดยให้ความเชื่อถือต่อบริษัทมากที่สุดในประเด็น บริษัทจะรับซื้อผลผลิตมะเขือเทศตรงตามกำหนดเวลาที่แจ้งไว้

ระดับความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อโครงการส่งเสริมการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันในจังหวัดลำปางอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจมากที่สุดในประเด็นความสะดวกในการขอรับใบนำหน้จากบริษัท และประเด็นที่มีความพึงพอใจน้อยที่สุด คือความพึงพอใจในบริการการตรวจเยี่ยมแปลงปลูกมะเขือเทศของเจ้าหน้าที่บริษัท

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้ปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันมีความสัมพันธ์กับ ระยะทางจากแหล่งผลิตถึงโรงงาน รายได้สุทธิจากการขายมะเขือเทศ ความเชื่อถือที่มีต่อตัวแทนเกษตรกร ความเชื่อถือที่มีต่อบริษัท สำหรับอายุ ระดับการศึกษา พื้นที่ปลูกมะเขือเทศ แรงงานในครัวเรือนที่ปลูกมะเขือเทศ การใช้เทคโนโลยีการผลิต การรับข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร และแรงจูงใจด้านตลาดและราคาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจแต่อย่างใด

ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรในการปลูกมะเขือเทศแบบมีสัญญาผูกพันที่พบคือ การรบกวนของศัตรูมะเขือเทศ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นไม่เพียงพอ ความสะดวกในการรับซื้อผลผลิต ราคาผลผลิตต่ำ การตรวจเยี่ยมแปลงปลูกของเจ้าหน้าที่บริษัทไม่ทั่วถึง และการรับเงินไม่ตรงเวลา

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้คือบริษัทควรมีการปรับนโยบายการส่งเสริมโดยเฉพาะอย่างยิ่งการสนับสนุนปัจจัยการผลิต การปรับราคาประกันขั้นต่ำให้สอดคล้องกับภาวะตลาด รวมทั้งถ่ายทอดความรู้วิชาการที่เหมาะสมและให้คำแนะนำปรึกษาแก่เกษตรกรอย่างใกล้ชิดเพื่อให้เกษตรกรได้รับผลผลิตที่ดี ตลอดจนการสร้าง ความเชื่อถือไว้วางใจ เพื่อให้เกษตรกรเกิดความเชื่อมั่นที่จะร่วมโครงการต่อไป

Independent Study Title : Farmer's Satisfaction Towards Contract Farming Under
Tomato Extension Project in Lampang Province

Author : Mrs. Supaluk Chaianun

M.S.(Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Asst.Prof. Warapa	Kunaporn	Chairman
Assoc.Prof. Dr. Paiboon	Suthasupa	Member
Asst.Prof. Dusdee	Na lampang	Member
Lecturer Dr. Narongsak	Chunnual	Member

Abstract

The objectives of this research were to investigate the relationship between personal characteristics, physical, socio-economic and psychological factors and the satisfaction of farmers towards contract farming under Tomato Extension Project in Lampang Province as well as the problems and implications for contract farming extension development.

The samples of this study were 164 farmers of contract farming under Tomato Extension Project in Lampang Province, represented 10 percent out of 1,636 farmers.

It was found that the contract farmers had an average age of 44.82 years old. Seventy six point two percent finished primary school (pratomsuksa 4-6) with a moderate technology application. The distance between the field and the factory was 44.89 kilometers on average. An average production experience was 5.89 years and the net income of tomato was 9,779.15 Baht per seasonal cropping. An average of tomato cropping land was 2.03 rais with an average family labor of 2.84 persons, and mainly received agricultural information from a family member.

In regard to the motivation of market and price, it was found that the motivation of the farmers were at a moderate level especially in term of guaranteed purchasing by the company. The farmers had high confidence to their brokers in term of equal provision of suggestions to the members. While the confidence to the company was at moderate level. The most confidence issue to the company was fixed purchasing date.

The farmers' satisfaction towards contract farming under tomato extension project was found at moderate level with high satisfaction level in term of convenient request of invoice form from the company. The lowest satisfaction was in term of tomato field supervision.

The results of hypothesis testing indicated that the satisfaction of the farmers towards contract farming under tomato extension project was significantly related to the distance between the field and the factory, net income from tomato sale, the confidence to the broker, and the confidence to the company. While age, educational level, tomato farm size, family labor, technology application, receipt of agricultural information, market and price motivation were not related to the farmers' satisfaction.

Farmers' problems included tomato's pest, insufficient production input, inconvenience of tomato purchasing, low price, insufficient of tomato field supervision and unpunctuality of money payment.

Suggestions from this research were as follows, the company should improve the promotional policy especially in terms of production input support, market price guarantee as well as transfer of appropriate technology and suggestions to the farmers in order to get good yield, and build trustworthiness in the farmers so that they will further join the project.